

Література

1. Шуманов Дмитро стаття «Політична свідомість». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukraine-week.at.ua/publ/1/36_politichna_svidomist/1-1-0-39
2. Філософія політики: Підручник / Авт.-упоряд.: В.П. Андрущенко (кер.) та ін. – К.: Знання України, 2003. – 400 с.
3. Аристотель. Політика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rulit.me/books/politika-read-96877-1.html>

Чорна Л.В.

кандидат політичних наук, доцент, докторант

Національна академія державного управління при Президентові України

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОСЯГНЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ІДЕАЛУ

Взаємовідносини між ідеалом та його практичним втіленням є гострою темою для дискусій в сучасній філософії, політології, соціології, теорії державного управління. Сучасне полісистемне бачення проблеми ідеалу базується на теорії динамічних систем, що надає можливість досліджувати ідеал як ідентичність на межі деструкцій, втрати ідентичності та тих процесів, що пов'язані з глобалізацією, з метаекологічним контекстом, з соціокультурними трансформаціями. Діалог культур у глобалізаційних процесах призводить до адаптації однієї культури іншою. «Щеплення» ідеалів часто-густо призводить до перетворення культури, яка колонізує у таку культуру, що здатна до адаптації. Формуються ідеали як актори метакультурних відносин, актори цивілізаційного процесу.

Категорія «ідеал» є надзвичайно семантично напруженою. В ній відбивається як розуміння потрібного майбутнього, зразку, устрою, всього того, що вважається кращим, потрібним і регулятивно дієвим, але також у ній відбивається й феномен одиничного, того, що власне несе в собі всезагальне. Амбівалентність ідеалу призводить до того, що він тлумачиться досить по-різному, розуміється, з одного боку, як ідеальне, тобто завершене, сконструйоване в образах, нормах, зразках, моделях

потрібного майбутнього. А також розуміється як усталений образ буття і та ідеальна конструкція, що є запорукою здійснення та гармонією у різних сферах культури, починаючи від етичної, естетичної, художньої, закінчуючи юридичними, правовими нормативами, що мають однозначний інструктивний характер. Але сам підхід до суспільного ідеалу як до функціональної системи свідчить про те, що ідеал визначається в рамках соціопрагматики, тобто соціальної системи, орієнтованої на певного споживача, на певну соціальну спільноту, яка легітимізує цей ідеал, вбачає в ньому мету, завдання і ціль свого існування, орієнтована на регулятивні функції, які здійснює цей ідеал.

Кантівський «категоричний імператив» сьогодні виглядає не просто гарною метафорою, тому що ідеал завжди існує у вигляді певної нормативної бази, системи цілей, або ядра цілепокладання, яке утворює певну можливість здійснення, яку і можна визначити як імперативну, тобто завдану, що й описується в системі соціального прогнозування та цілездійснення як проект. У сучасній філософській думці проект тлумачиться у досить широкому сенсі: як механізм дієвості всіх живих систем, навіть на рівні клітини працює як акцептор дії; як діяльність цілепокладання, яка визначає певну надмету людського існування у житті, а ця надмета, у свою чергу, пов'язується з системою цілей, що визначає полісистемне ціле, яке утворює всезагальну єдність систем людського існування або культурних практик як дієвих механізмів функціональної системи культури. Тобто йдеться про те, що культуру теж можна інтерпретувати як певну соціальну систему, в якій функціонують механізми передбачення майбутнього, а це майбутнє є полісистемною цілісністю. Воно описується у контексті різних систем: це і сфера мистецтва, і сфера етичного, і сфера естетичного і т.п. Ми потрапляємо у контекст того, що системний аналіз стає полісистемним, а функціональний аналіз інтерпретується широко як проект, як система цілепокладання та механізми ототожнення цілепокладання та цілездійснення, що вже заздалегідь формуються як ідеал, як та модель потрібного майбутнього, яка стає системоутворючим виразом і засадою функціонування різних систем соціуму.

Вся постмодерністська парадигма – це є нова хвиля повернення до природи, але це повернення вже медіальне [1, с. 6-7], збагачене новітнім детермінізмом, комп'ютерною електронною революцією, коли людина починає зондувати не лише своє свідоме і підсвідоме, але й креативний лабораторний простір природних засад буття, простір клітини. Людина

намагається розглянути інноваційні процеси, що відбуваються на мікрорівні, й інтерпретувати їх у контексті сучасного трактування. Таким чином, проект як цілепокладаюча діяльність намагається бути адаптованим до тих біфуркацій, тих креативних рушійних процесів, які здійснюються автоматично, якщо розповсюдити механістичний принцип детермінізму на природу. Це той останній проектний, модельний принцип, який пов'язаний з, так званими, системами фрактального типу, тобто орієнтованим на мікроінтервали буття і з генетичним алгоритмом. У проектній діяльності моделюється генетичний алгоритм, який фактично і створює образ. Ми знаходимося у цікавій стадії новітнього постпозитивізму, яка нас примушує орієнтуватися не на трансцендентальні проекти німецької класики, не на соціопрагматику марксизму з його економічним детермінізмом, орієнтуватися вже не на етичні, естетичні конструкції ідеального, які відомі й достатньо гарно описані у системах трансцендентального ідеалізму Шеллінга або у системі тої критики, яку здійснював І. Кант, потім Гегель [2; 3; 4] Ми можемо лише стверджувати, що соціопрагматика ідеального як функціональна система стає тим виміром, який формується зараз у контексті новітнього алгоритмічного пошуку ідеального або ідеалу як мультиверсуму, як тої полімодальної системи, яка формується як полісистемне ціле у контексті різних підсистем культури.

Отже, на початку ХХІ століття сучасне полісистемне бачення проблеми ідеалу базується на теорії динамічних систем. Сьогодні необхідно досліджувати ідеал як ідентичність на межі деструкцій, втрати ідентичності – всіх тих процесів, що пов'язані з глобалізацією, з екологією та з тим метаекологічним контекстом, що свідчить про досить складні соціокультурні трансформації. Останні базуються на діалозі культур, глобалізаційних процесах, що призводять до адаптації однієї культури іншою, утворення нових субкультурних реалій, які вимагають не просто висування нових програм, проектів, а висування ідеалів як акторів метакультурних відносин, акторів цивілізаційного загального процесу, де суспільний ідеал як амбівалентна цілісність, що поєднує у собі дихотомію, зберігає все ж всезагальну полівалентність, тобто тяжіння до всезагального, яке у будь-яких одиничних вимірах зберігає можливість цілого. Це створює ту антитетику ідеалу, його функціонування, ту ідеальність, яка і стає запорукою сьогоденного методологічного аналізу суспільного ідеалу.

Література

1. Жарких В.Ю. Медиация – философия компромисса. – Одесса: Освіта України, 2014. – 229 с.
2. Розова Т.В., Чорна Л.В. Вчення про людину у філософії Йогана Готліба Фіхте / Розова Т.В., Чорна Л.В. Актуальні проблеми філософії та соціології. – № 1. – 2014.
3. Розова Т.В., Чорна Л.В. Культуротворче осягнення людини у філософії Іммануїла Канта / Розова Т.В., Чорна Л.В. Гілея: Збірник наукових праць / гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2013. – Вип. 72 (№ 5). – С. 658–664.
4. Розова Т.В., Чорна Л.В. Філософська система Гегеля як вченням про етапи розвитку Абсолютної Ідеї / Розова Т.В., Чорна Л.В. Гілея: Збірник наукових праць / гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2015. – Вип. 78. – С. 658–664.

Шамша И.В.

*кандидат философских наук, доцент кафедры философии
Национальный университет «Одесская юридическая академия»*

АНТРОПОЛОГИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В ПОЛИТИЧЕСКОМ СОЗНАНИИ: НЕОБХОДИМОСТЬ СИНТЕЗА СУЩНОСТИ И СУЩЕСТВОВАНИЯ ЧЕЛОВЕКА

Политические события в Украине последних лет, на наш взгляд, настоятельно указывают на необходимость антропологической революции в политическом самосознании. Речь идет о том, что украинское гражданское общество уже давно нуждается в государстве, ориентированном на человека, а не в государстве, в полном и безраздельном господстве которого, находятся составляющие его граждане.

Это очень серьезный запрос. Антропологическая революция в политическом поле, как ни странно, должна осуществиться не снаружи от человека, а внутри его, внутри его сознания. Украина является посттоталитарным государством со всеми вытекающими последствиями: